

habentibus, nulla esset persona; aut certe non eadem, quæ prius, cum sui conscientia gauderent. Cumque nemo sit inter homines, qui omnes anteactæ vitæ actus continuo reminiscatur; nemo esset, qui suam personalitatem non perenniter in aliam mutaret. Quodque gravius longe ac deterius est, in Christo Domino, quemadmodum duplex est sui conscientia respondens duplici naturæ, divinæ et humanæ, ita duplex quoque foret persona: et e converso in Deo, in quo una tantum esse potest conscientia, sicut una est natura unusque intellectus, una dumtaxat persona reperiretur: quæ sunt totidem hæreses contra mysteria SS. Trinitatis atque Incarnationis Domini nostri Jesu Christi.

ARTICULUS II.

Utrum et quomodo in creatis ratio formalis suppositi vel personæ a natura distinguatur.

290. Communissima Catholicorum scriptorum sententia tenet, Aristotelem cæterosque ethnicos Philosophos, cum SSmæ Trinitatis atque Incarnationis notitia penitus destituerentur, ne suspicari quidem potuisse discrimen inter singularem substantiam et suppositum vel personam. Eademque opinio de omnimoda identitate naturæ cum formali ratione personæ plurimum olim et contrariorum errorum contra Fidem divinam extitit origo (1). Sabelliani ex unitate naturæ unitatem personæ inferebant, Trinitatem autem personarum in sola nominum varietate reponebant, quibus una eademque res designaretur. Contra Tritheistæ personarum Trinitatem pro principio assumptas, trinas esse naturas in divinis seu tres deos impie blasphemarunt. Postea Nestorius cum nesciret rationem personæ a natura secernere, posuit in Christo Domino duas personas, sicut duæ sunt naturæ. Quem errorem cum damnatum in Concilio Ephesino vidisset Eutyches, ex eo quod una dumtaxat credenda sit in Christo persona,

Plures exorti
errores ex falsa
opinatione
identitatis
personæ ac
naturæ.

(1) Id jam diu notavit Epiphanius in VII Synodo, art. 6, et significaverat Vigilius Papa (lib. 2, *Contr. Eutyech. prop. med.*), et clarius Damascenus (lib. 2, de *Fid. orthodox. cap. 3*) apud Suar., loc. cit., sect. 2, n. 6.

unam quoque conclusit asserendam esse naturam (1). Necessesse est ergo aliquam concedere distinctionem inter suppositum vel naturam. Id quod non solum ex iis, quæ Fides divina docet, colligitur, sed ratio etiam persuadet. Si enim in communi conceptu naturæ vel substantiæ non continetur ratio completi et incommunicabilis superius declarata, plane sequitur naturam et personam vel suppositum, saltem secundum mentis considerationem, distingui. Et in divinis quidem nequit major distinctio poni, siquidem licet tres augustissimæ personæ realiter inter sese distinguuntur, sola ratione ab unica natura omnibus communi discriminantur, quemadmodum christiani omnes certissime credimus. Solum ergo ad entia creata præsens controversia restringitur, in qua disputatur, quomodo differat persona vel suppositum a natura, et consequenter quid addat formalis ratio personæ vel suppositi supra naturam: estque difficillima res, quemadmodum satis ostendit vel ipsa varietas opinionum inter præstantissima ingenia. Ut vero nulla sit ambiguitas, non quaerimus, quomodo distinguatur natura communis vel universalis ab individua et singulari, sive concrete sive abstracte efferrantur, v. g. homo a Petro, vel humanitas ab hac humanitate: hæc enim questio jam superius tractata fuit; sed quomodo natura vel substantia singularis continens integram et completam essentiam individui seu suppositi in abstracto sumptam, quæ a Metaphysicis dicitur forma totius, v. g. hæc humanitas constans ex hac anima et ex hoc corpore, distinguatur ab hoc supposito vel persona, Petro; vel utrum aliquid addat Petrus supra hanc suam naturam seu humanitatem (2).

291. Prima sententia tenet naturam et suppositum sola ratione distingui. Eam tenuere ex antiquioribus Henricus Gandavensis (3) et Durandus (4) alique; at nescio, an satis vere pro eadem allegentur a recentioribus quidam alii, ac nominatim Magister Sententiarum (5) et S. Bonaventura (6); quia

Controversia
solum circa res
creatas.

Status
questionis.

Varie
sententiæ:
prima;

(1) Vide S. Bonaventuræ, 3.º dist. 5, art. 2, quest. 2.

(2) Cfr. Suar., disp. *Metaph.* 34, sect. 2, n. 2, 3.

(3) *Quodlib.* 4, quest. 4.

(4) 1.º dist. 34, quest. 1, n. 16, seqq.

(5) 3.º dist. 5.

(6) 3.º dist. 5, art. 2, quest. 2.

licet ad probandum, quod Verbum non assumpsit humanam personam, hanc afferant rationem, quia nempe anima et Corpus Christi numquam fuerunt invicem unita, quin *subinvicem* essent unita Verbo, nihilominus id solum forte non sufficit ad istam sententiam illis adscribendam. Quidquid vero sit de hisce summis auctoribus; postea plures alii negarunt realem distinctionem inter naturam et suppositum, ac nominatim Petavius (1) et Thomassinus (2), et P. Claudius Tiphanius (3) aliique, quibus adhæsere nostris temporibus Card. Franzelin (4), cl. P. Aloisius Stenstrup (5), P. Tongiorgi (6), cl. P. Palmieri (7), et cl. P. Lahousse (8), qui perperam pro eadem doctrina laudat cl. P. Sanctum Schiffini; nam hic diserte docet «naturam ac personam, non solum conceptu, verum etiam, si de creaturis agatur, certo quodam sensu *re ipsa differre*», quamquam non approbat modum, quo plures realem distinctionem propugnant (9). Distinctio hæc rationis non uno modo semper exposita et defensa fuit, ut videre licet apud P. Gregorium de Valentia (10); illam vero sic declarat recentissimus scriptor P. Gustavus Lahousse: «Eadem res, si sibi permittitur, est ens, substantia completa, sui juris, tota in se. Si accedit persona divina, quæ se intrinsecus ei, unit, tota entitas remanet, eadem actiones proficiscuntur ab hac natura; sed ista realitas facta est in alio, instrumentum alterius, ideoque omnes actiones ab ea profectæ jam adscribuntur huic alteri agenti per naturam assumptam, tamquam per instrumentum conjunctum. Itaque natura, quæ prius erat sibi permessa, sui juris, suppositata, cessat esse talis, non quidem amissione realitatis, verum accessu perfectionis, nempe hypostaseos divinæ» (11).

- (1) Sæpe in libris *de Trinit. et de Incarnat.*
- (2) *De Incarnat.*, lib. 3.
- (3) *Declaratio ac defensio scholastica*, etc.
- (4) *De Verbo Incarnat.*, thes. 30 et 31.
- (5) *Christolog.*, vol. 1, thes. 31-34.
- (6) *Ontol.*, lib. 2, cap. 1, art. 5.
- (7) *Ontol.*, cap. 2, thes. 16.
- (8) *Ontol.*, pars. 2, cap. 3, art. 2, paragr. 3.
- (9) *Princip. Philos. prim.*, disp. 3, sect. 5, thes. 14.
- (10) In 3.^æ part., disp. 1, quæst. 4, punct. 2.
- (11) *Op. et loc. cit.*, n. 553, pag. 478. Lovanii, 1889.

«Secunda sententia, quæ fortasse solum est major explicatio præcedentis, et fere ab ipsa non differt, tribuitur Scoto pluribus in locis» (1), quæ videri possunt citata apud Mastrium (2) et Suarez (3). At de mente Scoti non una est discipulorum ejus opinio. Cum enim Subtilis Doctor inquirens utrum id, quod suppositum vel persona supra naturam addit, sit positivum, aut negativum, respondisset (4) utrumque probabile esse; quidam censent Magistrum suum utrumque æque probabilem judicasse; alii, ut Lichettus, Rada, Centinus et Herrera (5), putant illum opinionem quidem de negativo probabilem judicasse, at probabiliorem oppositam de positivo; alii putant e converso Scotum, licet probabilem habuisset opinionem de positivo, probabiliorem tamen existimasse oppositam de negativo: ita Aretinus, Vulpes, Mastrius, et plures alii (6). Quidam etiam, ut Pontius (7), Faber et Meurisse arbitrantur ita Scotum sententiæ de negativo adhæsisse, ut oppositam improbabilem habuerit. Et hæc quidem de mente Doctoris Subtilis. Quod vero rem ipsam attinet, quamvis Lichettus, Rada, Centinus et Herrera existimaverint rationem personæ in positivo consistere (8); at longe major pars Scotistarum eam in negativo reponit cum Bassoilis, Mayronis, Tartaretto, Fabro, Vulpe, Aretino, Meurisse, Pontio (9), Mastrio (10), aliique. Scotistis adstipulantur e nostra Societate PP. Molina (11), Wadingus (12), Joannes B. de Benedictis (13), Antonius Mayr (14), Andreas Semery (15) et

- (1) Lugo, *de Incarnat.*, disp. 12, sect. 2, n. 7.
- (2) *Metaph.*, disp. 11, quæst. 4.
- (3) *Disp. Metaph.* 34, sect. 2, n. 8.
- (4) 3.^a dist. 1, quæst. 1, art. 3, apud Mastr., loc. nup. cit.
- (5) Apud Mastrium, disp. *Metaph.* 11, quæst. 4, n. 62.
- (6) Apud Mast., *ibid.*
- (7) *Curs. philos.*, tom. 3, disp. 18, n. 91.
- (8) Apud Mastrium, *ibid.* n. 62: quamvis Pontius solum Lichettum e Scotistis nominat pro hac opinione, (loc. cit., n. 90).
- (9) *Loc. cit.*, n. 91.
- (10) *Loc. cit.*, quæst. 4, art. 2, n. 72, seqq.
- (11) In 1.^æ part., quæst. 29, art. 1, disp. 2, fin.
- (12) *De Incarnat.*, disp. 4, dub. 2.
- (13) *Philos. perip. Metaph.*, lib. 2, quæst. 1, cap. 3.
- (14) *Philos. perip.*, pars ult., n. 1131, 1132, seqq.
- (15) *Trienn. Philos.*, tom. 2, disp. 5, quæst. 5, art. 1.

nuperime cl. P. Josephus Mendive (1). Præterea eandem solent etiam quidam adscribere Ricardo, Durando, Ockamo et cæteris Nominalibus: immo vero contendit Waddingus, « omnes etiam Thomistas antiquos, excepto Thoma Argentina in hoc convenire cum Scotistis et Nominalibus, quod ratio suppositi, nihil positivum superaddat naturæ singulari » (2). Quidquid sit de hoc, nam non potui omnes veteres Scriptores perlegere, nec forte facile est, quid multi eorum re vera senserint, deprehendere, quia non sibi questionem hanc proponebant cum illa distinctione, qua nunc in Scholis proponi solet; sententia ista scotistica rationem suppositi ac discrimen a natura reponit in duplici negatione, altera *dependentiæ aptitudinalis*, altera *dependentiæ actualis* ab alieno supposito, nempe altera *communicabilitatis*, altera *communicationis actualis*: nam dependentiam ab alieno supposito non intelligunt Scotistæ, pro dependentia ab alio tamquam a causa, sed tamquam a termino unionis; atque adeo perinde est negatio dependentiæ aptitudinalis, ac incommunicabilitas seu negatio aptitudinalis communicationis, et negatio dependentiæ actualis, ac negatio actualis unionis vel communicationis. Duo enim inquirunt requiruntur ad naturam in esse suppositi constituendam: alterum, ut sit completa in esse naturæ, alterum ut sit tota in se. Et primum horum importat *incommunicabilitatem* seu *negationem aptitudinalis communicationis*, quod enim est in se completum, non est naturaliter aptum ut alteri communicetur, licet habeat *obedientialem* aptitudinem vel potentiam ad communicationem; ex cujus defectu conditionis anima separata non est persona, quia retinet, quantum est de se naturalem aptitudinem unionis et communicationis cum materia ad constituendum humanum compositum. Totalitas vero in se exprimitur per negationem actualis communicationis, quia reapse per communicationem actualem cum alio, amittit res rationem totius in se, siquidem fit jam pars alterius completi. Jam negatio aptitudinalis unionis, quantumvis negative significetur, videtur non esse in se negativa, sed aliquid positivum indistinctum a complemento

(1) *Ontolog.*, n. 367.

(2) Pontius, loc. cit., n. 91.

naturæ in esse naturæ, ut ostendit De Benedictis; atque adeo inseparabiliter et necessario convenit naturæ completæ, eo ipso quod completa est; potestque remanere in natura etiamsi actu communicata sit alieno supposito: unde Scotus non voluit negationem aptitudinalis dependentiæ vel communicationis concurrere ad constituendam personam, nisi *fundamentaliter* et *præsuppositivè*; ut scribit Mastrius (1), qui propterea simul cum aliis concedit rationem personæ formaliter constitui per negationem actualis communicationis, ac proinde per actualem communicationem cum alieno supposito amitti propriam personalitatem. Et quoniam ad hujusmodi communicationem dicunt non esse necessarium, aliquid positivum naturæ superadditum amittere, sed satis esse, ut naturæ accedat alienum suppositum, in cujus illa dominium transeat; patet, quomodo sententia hæc scotistica non videatur nisi diversa explicatio præcedentis opinionis eorum, qui naturam a supposito realiter non distinguunt: cum potissimum etiam hi fateantur naturam, quæ alteri unitur vel communicatur, eo ipso amittere rationem suppositi, ac proinde ad hanc requirunt omnino, ut natura non sit alteri communicata (2).

Tertia demum sententia docet suppositum creatum addere naturæ aliquid reale positivum et in re ipsa distinctum ab illa, quod vocatur *suppositivitas*, *personalitas*, vel etiam *subsistentia* sumpta voce hac in abstracto; quare si suppositum comparetur ad naturam, distinguuntur sicut includens et inclusum; si vero formalis personalitas comparetur ad naturam, distinguuntur tamquam duo extrema componentia suppositum creatum. Hæc opinio, inquit Fonseca (3), « est Cajetani (4), et aliorum non modo recentiorum Scholasticorum, sed etiam veterum. Eam enim ex aliis se antiquioribus retulerat Scotus (5) tamquam probabilem, quam deinde etiam alii ante Cajetanum secuti sunt. Sed quia Cajetanus

tertia;

(1) Loc. cit., quæst. 3, n. 57-58.

(2) Vide Suarez, disp. 34, sect. 2, n. 10; Lugo, loc. cit., n. 7, 8; Sylvest. Mauri, *Quæst. Philos.* lib. 2, quæst. 13, *Dico primo*, in fin.

(3) *Metaph.* lib. 5, cap. 8, quæst. 6, sect. 4.

(4) In 3.um part. quæst. 4, art. 2.

(5) 3.º dist. 1, quæst. 1.

eam magis illustravit, non omnino abs re apud quosdam quasi auctor illius habetur». Eandem doctrinam tenuerunt Argentinas (1), Capreolus (2), Ferrariensis (3), Chrysostomus Javellus (4), Bañez (5), Medina (6), Cabrera (7), Joannes a S. Thoma (8), Goudin (9) alique Thomistæ, Blasius a Conceptione (10), Suarez (11), Vazquez (12), Didacus Ruiz de Montoya (13), Valentia (14), Lugo (15), Fonseca (16), quamvis hic nolit admittere, nisi distinctionem *ex natura rei*, antecedentem rationis operationem, Conimbricenses (17), Rhodes (18), Soarez lusitanus (19), Quiros (20), Hurtadus (21), Arriaga (22), Albertinus (23), Oviedo (24), Compton (25), Theophil. Raynaudus (26), Sylvester Mauri (27) et Ludovicus Lossada (28). Quibus adhærunt

- (1) 3.^a dist. 6, quæst. 1, art. 1.
- (2) 3.^a dist. 5, quæst. 3, art. 3.
- (3) In lib. 4.um *Contr. Gent.*, cap. 43.
- (4) *Metaph.*, lib. 7, quæst. 17.
- (5) In 1.^{am} part., quæst. 3, art. 3.
- (6) In 3.^{am} part., quæst. 2, art. 2.
- (7) In 3.^{am} part., quæst. 4, art. 2, disp. 3.
- (8) *Physic.*, quæst. 7, art. 1.
- (9) *Metaph.* disp. 1, art. 4.
- (10) *Metaph.*, disp. 8, quæst. 1.
- (11) Disp. 34, *Metaph.*
- (12) In 3.^{am} part., quæst. 4, art. 2, disp. 31.
- (13) *De Trinit.*, disp. 34, sect. 7 et 8.
- (14) In 3.^{am} part., disp. 1, quæst. 4, punct. 2.
- (15) *De Incarnat.*, disp. 12, sect. 2.
- (16) *Metaph.*, lib. 5, cap. 8, quæst. 6, sect. 4.
- (17) *De Generat. et corrupt.*, lib. 1, cap. 4, quæst. 6, art. 3; *Dialect.*, de *Prædicam.* in cap. 5; de *Substant.*, quæst. 1, art. 1. *Ut hæc dissolvantur.*
- (18) *Philos. perip.*, lib. 4, disp. 3, quæst. 2, sect. 2.
- (19) *Metaph.*, tract. 2, disp. 2.
- (20) *Curs. philos.*, tract. 7, disp. 106, sect. 3.
- (21) *Metaph.*, disp. 11, sect. 3.
- (22) *Metaph.*, disp. 4.
- (23) Disp. 3, de *Substant.*, quæst. 1.
- (24) *Metaph.*, Controv. 6, punct. 2.
- (25) *Metaph.*, disp. 8, sect. 3.
- (26) *Theolog. natural.*, disp. 3, quæst. 56.
- (27) *Question. philos.*, lib. 2, quæst. 13.
- (28) *Metaph.* disp. 3, cap. 2.

ex recentioribus inter alios Em. Card. Zephyrinus Gonzalez (1), Em. Card. Zigliara (2), cl. P. Liberatore (3) ac PP. Schifini (4), ac J. Van der Aa (5). Hi tamen alique bene multi AA. quamvis in agnoscenda reali vel certe majori, quam sit rationis distinctio, conveniant; at mox in modo rem explicandi in varias alias scinduntur sententias. Alii enim dixerunt subsistentiam esse aliquid accidens naturæ inhærens vel substantiæ affectionem illam (ita enim loquuntur), qua substat accidentibus, ita ut suppositum importet naturam ut affectam accidentibus (6). «Alii ita loquuntur de subsistentia, ut insinuent, subsistentiam esse ultimam individuationem naturæ, per quam natura redditur hæc determinata» (7). Tertio alii nobiles Thomistæ, quemadmodum refert Blasius a Conceptione, arbitrantur personam seu suppositum creatum addere solum supra naturam individuum, existentiam substantialem quatenus individuum, seu quatenus cum natura individuali substantiali conjungitur, adduntque illam existentiam substantialem unico vocabulo vocari *subsistentiam*, sicut existentia accidentalis unico vocabulo vocatur *inhærens* seu *inexistentia*» (8). Ita sentire plures Theologos sui temporis refert Suarez (9); et hanc opinionem tribuit Blasius a Conceptione nominatim Capreolo (10), Paludano (11), Magistro Deza Hispalensi (12), Zumel (13), aliisque, quibus et ipse subscribit (14) contendens hanc esse doctrinam S. Thomæ:

- (1) *Estudios sobre la filosofía* de Santo Tomas, lib. 2, cap. 5.
- (2) *Ontolog.*, lib. 3, cap. 1, art. 4.
- (3) *Ontolog.*, cap. 2, art. 4.
- (4) *Princip. philos.*, *Philos. prin.*, disp. 3, sect. 5, thes. 14.
- (5) *Ontolog.*, cap. 3, quæst. 1, art. 2.
- (6) Vide Cajetan. In 3.^{am} part., quæst. 4, art. 2; Suarez, disp. 34, *Metaph.*, sect. 3, n. 5, 6.
- (7) Lugo, de *Incarnat.*, disp. 12, sect. 3, n. 23. Cfr. Suar., loc. cit., n. 2.
- (8) Blas. a Concept., *Metaph.*, loc. cit., quæst. 3.
- (9) Suar., loc. cit., sect. 4, n. 8. Cfr. Cabrera, loc. cit., disp. 3.
- (10) 31 dist. 5, quæst. 3, a. 3 ad 1.^{am} contr. 2.^{am} *Conclusion.*
- (11) 3.^a dist. 1, quæst. 1, art. 3.
- (12) 1.^a dist. 4, quæst. 2.
- (13) In 1.^{am} part., quæst. 3, art. 3, conclus. *conclus.* 4; quæst. 50, art. 2.
- (14) Loc. cit., quæst. 4 et 5.

que
multariam
adhuc
exponitur et
propugnatur.

et eandem videtur sequi nuperrime cl. P. Schiffini. Et hæc ipsa sententia dupliciter adhuc exponitur et propugnatur, ut videre est apud Eximium Doctorem (1). Quarto alii reponunt subsistentiæ rationem in modo substantiali distincto ac naturæ superaddito, quo substantia ultimo terminatur, et completur ad hoc, ut per se sit, seu in se sustentetur, quin egeat alieno fulcimento, quo sustineatur, sicut egent accidentia. Unde modus hujusmodi est formalitas substantialis excludens modum inhaerentiæ proprium accidentium ac modum partis communicabilis alteri, sicque reddens naturam terminatam et incommunicabilem. Sicut enim modus accidentalis figuræ terminat quantitatem, et modus ubicationis constituit rem hic et non alibi, ita modus substantialis personalitatis terminans naturam reddit illam incommunicabilem alieno supposito. Et hæc est satis communis opinio suppositum a natura realiter distinguendum. Disputant tamen patroni hujus opinionis, cujusnam rei sit terminus modus iste, essentiæ vel naturæ, an vero existentiæ. Et multi eorum qui essentiæ ab existentia re distinguunt, ut Cajetanus, Ferrariensis, Cabrera, Bañez, Joannes a S. Thoma (2) et alii, quibus adstipulatur e Nostratibus P. Sylvester Mauri (3), sentiunt modum subsistentiæ prius terminare naturam, nam per subsistentiam præcise natura individua constituitur in *esse* subjecti existentiæ et aliarum personarum proprietatum: unde subsistentia esset medium quiddam inter essentiæ naturæ et existentiam (4). Reliqui autem e converso censent subsistentiam terminare naturam existentem, et ad hoc dari, ut compleat naturam non in *esse* naturæ, sed in *esse* per se existentis incommunicabiliter, et sic subsistentiam non esse proprie terminum aut modum naturæ secundum *esse* essentiæ, sed secundum *esse* existentiæ ipsius naturæ. Ita sentiunt P. Suarez (5), Vazquez (6) et alii

(1) Loc. cit., sect. 4, n. 7 et 8.

(2) Vide illos, cit. locis.

(3) Loc. cit. ad 6.um

(4) Cfr. Suar., loc. cit., sect. 4, n. 17 seqq.; Blas a Concept., lo. cit., quest. 3.

(5) Loc. cit., n. 24.

(6) In 3.um part., disp. 31, cap. 6.

communissime e nostris auctoribus. Denique ut nihil dissimulemus non defuerunt etiam, qui personalitatem in entitate aliqua substantiali absoluta reponerent (1).

Hæc sunt præcipue de hac re sententiæ. S. Thomam suum esse volunt auctores tum primæ tum tertiæ opinionis relatæ; at mox nonnihil de mente S. Doctoris dicitur. Nunc vero ut quid nobis verosimilius in tam obscura quæstione videatur, aperiamus, sit

292. PROPOSITIO 1.^a Sententia solam ponens rationis distinctionem defendi nequit, quin incidat in scoticam sententiam, quæ ad constituendam personam requirit, ut natura in se completa non communicetur vel uniatur alieno supposito.

Ratio in promptu est. Quia contra primam illam sententiam fit argumentum, quod dissolvi non potest, nisi recurriendo ad modum loquendi Scotistarum. Argumentum ita se habet: Quæ sola ratione distinguuntur, re autem identica sunt, ita se habent inter se, ut ubicumque et quodcumque est unum, non possit etiam non esse alterum. Ergo si natura humana individua in *esse* naturæ completa, foret idem cum sua personalitate, ubicumque et quodcumque esset natura humana individua in *esse* naturæ completa, non posset non esse personalitas humana. Atqui in Christo Domino est natura humana in *esse* naturæ completa, nec tamen est humana personalitas. Ergo in homine individuo subsistente non est re idem natura humana et personalitas (2). In hoc argumento forma egregia est, primum vero antecedens patet per se, Minor vero subsumpta Fide divina firmissime tenetur.

Jam vero si patronos distinctionis rationis attente legas, nihil profecto reperies dictum ad hoc argumentum aut solvendum aut præoccupandum, nisi quod ideo in Christo Domino, licet integra et completa sit natura in *esse* naturæ, non est tamen humana personalitas, quia natura humana unita est et communicata Verbo: si enim seorsum esset, aut post unionem divideretur a Verbo, eo ipso jam persona esset. Atqui hæc est præcise doctrina Scotistarum, ut patet ex

(1) Vide v. g. Petrum Hurtado et Bernardum Quiros, loc. cit.

(2) Cfr. S. Joann. Damascen. *Contr. Jacobitas*, n. 6 seqq.

Sententia sola
ratione
distinguens
personalitatem,
incidit
in sententiam
scoticam.

superiori expositione. Ergo stat propositio. Atque hinc vides, cur plures prioris sententiæ assertores Scotum inter suos amicos numerent, ac vicissim illos Scotistæ. Et Cardinalis Franzelin S. Thomam in suæ causæ patrocinium advocat ex eo capite inter alia, quia S. Doctor non uno in loco scribit, ideo non esse personam humanam naturam Christi, quia unita est Verbo, a quo si separaretur, eo ipso acciperet rationem personæ: quæ est Scoti et Scotistarum explicatio (1).

293. PROPOSITIO. 2.^a Sententia rationem personæ per negationem communicationis explicans, habet quædam argumenta, quæ sibi faveant, quamvis rem penitus non evincant; quia vero aliunde gravissimo premittitur incommodo, probabilius deserenda est.

Prima pars: *Sententia scotistica quibusdam nititur argumentis.* 1) Et primo quidem SS. Patres ac Doctores Ecclesie cum vellent Nestorianos confutare, qui duas in Christo Domino asserebant personas, numquam meminerunt ullius realitatis positivæ, quæ humanæ naturæ adjungenda foret, ut esset persona, sed hanc constanter afferebant rationem, cur humana Christi natura non esset persona vel hypostasis per se, quod nempe natura illa non sit seorsum, non sit divisa a Verbo, sed quod sit natura vere ac realiter unita Verbo et natura Verbi: eo autem ipso quod poneretur vel intelligeretur divisa a Verbo, fieret persona (2).

2) «Docent unanimes Patres omnem realitatem substantialem, quæ est cæterorum hominum, a Verbo esse assumptam juxta commune illud principium: *Quod non est assumptum, non est salvatum*» (3). Quam ad rem valeat canon 9.us Concilii Lateran. ann. 694 sub Martino I: *Si quis secundum SS. Patres non confiteatur proprie et secundum veritatem naturales proprietates deitatis ejus et humanitatis indiminate in eo et sine deminoratione salvatas, condemnatus sit.*

3) Accedit quod si ratio personæ in aliquo positivo realiter distincto consisteret, humanitas Christi careret aliqua

(1) Vide Card. Franzelin, *De Verbo Incarnat.*, thes. 30, pag. 267.

(2) Franzelin, *de Verb. Incarnat.*, thes. 31, 1.^a et 3.^a

(3) Id ibid. 2.º Cfr. Suar., *de Incarnat.*, disp. 8, sect. 4, *Metaph.*, disp. 34, sect. 2, n. 9.

perfectione maxima. At valde inconveniens videtur, quod Deus hypostatice uniri nequeat, quin naturam assumptam privet sibi debita perfectione.—Hæc sunt, quantum ego sciam, argumenta omnium fortissima, quæ pro Scoti sententiâ adducuntur ab auctoribus; et certe speciem aliquam habent, iisque innixi non pauci viri docti, ut Petavius, Thomassinus Tiphanius, ac nostris temporibus Cardinalis Franzelin, nullam realitatem naturæ superadditam requiri putarunt ad personam constituendam. Nihilominus probatur

Secunda pars; hæc argumenta rem non penitus evincunt. Et quod attinet ad 2). Patres etiam docuerunt, quod *adjectionem personæ vel substantiæ Sanctæ Trinitatis suscepit*, in Incarnatione videlicet Christi Domini, ut loquitur Synodus œcumenica V.^a in fine canonis quinti (1). Præterea Patrum Concilii Francofurtiensi et Innocentii III (2) celebre dictum est, quod *persona Dei consumpsit personam hominis*. Ac S. Thomas hoc ultimum verbum exponens, hæc scribit. *Dicendum, quod consumptio ibi non importat destructionem alicujus, quod prius fuerat, sed impeditionem ejus, quod aliter esse posset. Si enim humana natura non fuisset assumpta a divina persona, natura humana propriam personalitatem haberet; et pro tanto dicitur persona consumpsisse personam, licet improprie, quia persona divina sua unione impediret, ne humana natura personalitatem haberet* (3). Simili modo S. Bonaventura arguit, si natura humana ante assumptionem fuisset persona et post assumptionem desiisset esse persona, id ideo futurum fuisset, quia in assumptione fuisset *consumpta* persona illa, quæ assumebatur (4). Quis autem dicat negationes *consumi*? Ergo isti loquendi modi positivum aliquid exprimere videntur.

Dices forte, temperandas esse ac benigne interpretandas esse hujusmodi locutiones.—**Bene quidem**; at cur non licebit etiam Thomistis ac cæteris Scholasticis collectas ab adversariis veterum Patrum locutiones interpretari?

(1) Vide apud Denzinger, *Enchiridion Symbolorum* etc., n. 176, pag. 49, Wirecburgi, 1888.

(2) Apud S. Thom., 3 p., quæst. 4, art. 2, arg. 3.^a

(3) S. Thom., 3 p., quæst. 4, art. 2, ad 3.^{am}

(4) S. Bonavent., 3.º dist. 5, art. 2, quæst. 2.

que tamen rem non penitus evincunt;

Sententia scotistica habet pro se quædam argumenta.

et quidem
solviatur 1. um,

Itaque respondeo directe ad præcedentis partis argumentum 2); ex objecta doctrina Patrum non sequitur necessario adversariorum interpretatio. Nam etiam Scholastici rationem personæ in positivo reponentes possunt dicere in vero sensu, non quidem *formaliter*, sed *illative*, quod ideo natura Christi humana non sit persona, quia *non est seorsum, non est divisa a Verbo*, sed *realiter unita Verbo et natura Verbi*. Finge v. g. personalitatem consistere in existentia substantiali, quemadmodum docuere plures Thomistæ. In hac sententia humanitas Christi non haberet existentiam creatam sibi naturaliter convenientem, sed existeret increata ipsius Verbi existentia, et propterea careret propria personalitate humana, ac subsisteret in persona Verbi, et unio hypostatica consisteret in eo, quod Verbum divinum assumeret naturam, eique suam ineffabilem existentiam communicaret. In hac hypothesi verissime dici posset humanam Christi naturam ideo non esse personam, quia non est divisa, sed unita Verbo, cum quo habet communem existentiam; et verissime diceretur e converso, naturam Christi separatam a Verbo, illico fore personam, quia nempe cum essentia physica nequeat esse in rerum natura sine existentia, natura illa separata a Verbo, eo ipso desineret existere existentia Verbi, ac proinde vel perire deberet, vel illico sibi naturaliter debitam nancisci existentiam, seu personalitatem. Eodemque modo adhiberi possent locutiones illæ Patrum, etiamsi fuissent in alia sententia reponente rationem personæ in modo substantiali realiter distincto. Fateor in omni opinione suppositum a natura realiter distinguente, locutiones illas non accipi in sensu formali. Verum quomodo ostendunt adversarii accipiendas sic esse? quodnam est indicium persuadens Patres, cum dicerent ideo naturam Christi non esse personam, quia non est seorsum et divisa a Verbo, sed unita, locutos in sensu formali fuisse, nimirum quia existimabant, quod *naturam esse divisam* formaliter sit *naturam esse personam, seu persona* formaliter consistat in negatione unionis cum alio? Ergo donec id probent Scotistæ, certum est argumentum eorum primo loco propositum rem non demonstrare. Accedit quod, si locutiones illæ in sensu formali sumendæ essent, ut personam in mera negatione communicationis statuerent;

locutiones a nobis in contrarium adductæ, et aliæ etiam quæ adhuc possent adduci, sensum valde improprium haberent, parumque aptum. Audi v. g. quæ docet in suo *Symbolo Fidei* Concilium Toletanum XI anno 675 habitum: *Unde perfectus Deus, perfectus et homo in unitate personæ unius est Christus: nec tamen, quia duas diximus in Filio esse naturas, duas causabimus in eo esse personas; ne Trinitati, quod absit, accedere videatur quaternitas. Deus enim non accepit personam hominis, sed naturam, et in æternam personam divinitatis temporalem accepit substantiam carnis* (1). Si persona in negatione consistit, verba ista sic sonarent. *Deus enim non accepit naturam hominis non unitam, sed naturam, et in æternam personam etc.* Videtur tibi sensus iste aptus et concinnus? Verum hactenus de primo argumento.

Ad β) respondetur cum distinctione; docent unanimes Patres omnem realitatem substantialem, quæ spectat ad esse naturæ, a Verbo assumptam esse, *conc.*; quæ spectat ad esse personæ, *neg.* Nam Patres etiam et Concilia passim docent a Verbo non esse assumptam humanam personam. Donec ergo probent adversarii personam ex mente Patrum in sola negatione consistere, nequeunt jure concludere in hoc secundo argumento, quod Patres nullam prorsus agnoverint realitatem, quam Verbum non assumpsit, etiam eam, quæ ad rationem formalem personæ pertineat. Nos vero, qui haud certe absurde putamus, ut ex dictis patet, Patres personam nullatenus in negativo reposuisse, cum videamus illos hinc quidem affirmantes Verbum assumpsisse omnia, quæ ad humanam substantiam spectant, hinc vero negantes Verbum non assumpsisse personam; jure distinguimus in homine realitatem, quæ constituit *esse naturæ*, et realitatem, quæ constituit *esse formale personæ*, ut primam dicamus cum Ecclesia assumptam esse a Verbo divino, alteram negemus.

Ad γ) eadem esto responsio, nam humanitas Christi, etiamsi persona positivum adderet supra naturam, non careret ulla perfectione, quæ ad *esse naturæ* humanæ pertinet; perfectione autem naturali, quam in ea hypothesi

(1) Vide apud Denzinger, Op. cit., n. 230.

adderet persona humana, si non fuisset assumpta, ita caret, ut ejus loco infinita perfectione divinæ personalitatis cumuletur.

Dices. Saltem humanitas Christi careret naturali perfectione sibi debita. Ergo dicendum esset eam esse in statu violento.

Resp. 1.º Si humanitas Christi foret in statu violento secundum nostram sententiam, in statu violento esset quoque secundum scoticam sententiam. Nam sive in negativo sive in positivo consistat persona, certum est naturaliter indebitam esse assumptionem naturæ ab alieno supposito, et naturaliter deberi naturæ, quod habeat propriam personalitatem. Solvant ergo et ipsi Scotistæ difficultatem istam.

Resp. 2.º *Negando* consequ., quia cum loco personalitatis creatæ, infinite præstantiori personalitate nobilitetur, esse in statu violento dici nequit. Ad violentiam enim propriam requiritur ita carere bono debito, ut illud nec formaliter nec eminenter possideatur. Utrum vero humanitas Christi retineat appetitum innatum ad propriam subsistentiam, quæstio est de nomine. Si enim per appetitum solummodo intelligatur potentiam cum negatione; certum est in humanitate Christi esse appetitum propriæ subsistentiæ. Si autem nomine appetitus veniat potentia cum negatione, non solum illius rei formaliter ad quam est naturalis potentia, sed etiam illius eminenter habitæ, humanitas Christi non manet cum appetitu innato, quia licet non habeat formaliter propriam subsistentiam, habet illam eminenter in persona Verbi (1).

Tertia pars propositionis probatur; Scotistica sententia gravissimo urgetur incommodo, nempe quod nequeat apte explicare unionem substantialem Verbi cum humanitate, nec rationem unius per se entis in Christo Domino. Nam si ratio personæ consistit in mera negatione, natura humana tam completa est omni ex parte et in omni linea substantiali ex sua propria entitate nunc, quando est unita cum Verbo, ac foret si non esset unita, vel est persona Petri vel Pauli, vel quælibet altera humana persona. Ergo cum aliunde natura divina et Verbum completissima sint, aderit in Christo Domino duplex substantia actu completa undequaque. Atqui

(1) Vide Lugo de *Incarнат.*, disp. 12, sect. 2, n. 19; Suarez, disp. *Metaph.* 34, sect. 6, num. 17.

inter duas substantias actu completas nequit intercedere substantialis unio, nec inde resultare unum per se ens. Ergo scotistica doctrina in hac parte deserenda est.

Antecedens patet. Quia substantia in genere substantiæ non completur per negationem; humanitas autem Christi Domini, in sententia Scotistarum, nihil minus habet, quam persona Petri, præter negationem quamdam. Ergo non est minus substantia completa, quam persona Petri. Quod enim illi sit aliquid additum, non tollit complementum ejus, nam res non fit incompleta per additionem, sed per ablationem.

Minor subsumpta etiam probatur. Nam si utrumque componentium in genere substantiæ completum et intrumge est, et per unionem neutrum illorum amittit quiddam, quod necessarium sit ad illud complementum, intelligi nequit, quomodo substantiæ illæ vere substantialiter conjungantur; unio enim substantialis est talis duarum rerum substantialium conjunctio, per quam resultat unum aliquid substantiale, quod vere ac proprie sit unum. Quomodo autem proprie unum esse possint illa, quæ suum actum completum retinent, et quorum saltem unum deficientiam aliquam substantialem non habeat, quæ per alteram amoveatur suppleturque? Neque enim alia tandem est ratio, cur duæ naturæ actu completæ in ratione naturæ substantialiter uniri non possint: quare et ipsi atomistæ, ad hoc ut duæ naturæ uniri possint substantialiter, requirunt ut illæ sint incompletæ. Itaque cum ad unionem substantialem unumque per se habendum necesse sit, ut saltem alterutrum eorum, quæ uniuntur, cum aliquo incomplemento substantiali præsupponatur, nec vero hujusmodi incomplementum in Verbo prosupponi possit; reliquum est, ut naturæ humanæ in Christo aliquid desit substantiale, nempe personalitas, quod per unionem hypostaticam cumulatissime suppletur a Verbo (1).

Dices: ad hujusmodi substantialem unionem non opus esse in ullo extremorum, quæ uniuntur, incomplezione aliqua orta ex defectu perfectionis positivæ; quia unum per se ex Verbo et humana natura resultans non est unum per se

(1) Vide Suarez, disp. *Metaph.* 34, sect. 2, n. 15; Lugo, de *Incarнат.*, dist. 12, sect. 2, n. 13.

Utrum
humanitas
Christi, si ratio
personæ
a natura
distingatur,
dicenda sit in
statu violento.

Grave
incommo-
dum
sententiæ scoti-
sticæ

in ratione actus et potentiae, quale exurgit ex materia et forma, sed in ratione habentis et habiti. Itaque si humanitas Christi non est persona, non est ob defectum debitae alicujus realitatis, sed ob accessum indebitae. Ita fere P. De Benedictis (1).

Resp. 1.º Si ad unionem substantialem non requiritur saltem in alterutro extremo incompletio orta ex defectu perfectionis positivae in eadem linea substantiali, quae suppletur per unionem; quæro ab adversariis, in quo differat unio substantialis ab accidentali? Hoc enim principium est notissimum et frequentissimum apud Scholasticos, *quidquid substantiæ in sua specie completæ accedit, accidens esse*. Si ergo tam completa est humanitas Christi Domini, quam persona Petri vel Pauli, quid est, quod Verbum complet substantialiter in sua humanitate? Et si nihil complet substantialiter, quomodo est substantialis unio?

Resp. 2.º In omnibus aliis unionibus substantialibus, quarum exempla suppetunt in natura, si hanc, de qua est controversia, seponamus, communissima est inter Scotistas non minus, quam inter Thomistas, sententia requirens aliquam incompletionem substantialem in extremis uniendis, ad hoc ut unio substantialis habeatur. Id patet in unione materiae ac formae; patet etiam in mixtione substantiali plurium naturarum, in qua etiam elementa formaliter desinunt esse, ut nunc suppono, amissisque suis propriis formis accipiunt novam formam, qua substantialiter complentur. Immo vero ipsi Scotistæ, qui in viventibus duplicem formam substantialem ponunt, alteram corporeitatis et alteram, quæ sit principium vitæ, nempe animam, ne quis in eorum sententia accidentaliter corpori, jam in esse corporeæ substantiæ constituto, advenire animam putet, sollicite monent naturam illam in esse corporis per formam corporeitatis constitutam, adhuc substantialiter incompletam esse atque in potentia ad esse substantiale viventis accipiendum. Ergo quemadmodum unio substantialis ad unam per se naturam habendam, fatentibus communissime Scholasticis, requirit incompletionem in componentibus in esse naturæ, ita intelligi nequit, quomodo adsit

(1) *Metaph.*, lib. 2, quæst. 1, cap. 3 ad 3.um

substantialis unio ad unum per se suppositum habendum, nisi ex parte saltem unius naturæ quæ unitur, incompletio in ratione personæ supponatur; nam quæcumque perfectio accedat substantiæ actu complete constitutæ, accidentaliter erit. Dixi ex parte saltem unius naturæ, quia certum est naturam divinam nec incompletam dici posse, nec sua personalitate spoliari, et nihilominus certum pariter est eandem substantialiter uniri cum humanitate in unitate suppositi. Ergo certum quoque esse debet ad unionem substantialem personalem sufficere, ut unum dumtaxat extremum sit incompletum in ratione suppositi, et compleatur per alterius substantiam.

Neque vero juvat ad rem hanc explicandam dicere cum P. De Benedictis, in unione hypostatica unum per se resultare, non in ratione actus et potentiae, sed in ratione habentis et habiti. Hoc enim est, quod nescimus intelligere, quomodo unum per se in ratione habentis et habiti dari possit, si habens non compleat aliquem defectum substantialem habiti. Etiam homo et vestis, qua induitur, comparantur inter se sicut habens et habitum, et similiter artifex et instrumentum, aliaque bene multa; et nihilominus non faciunt unum per se. Quid ergo illis deest? Et quid amplius est in hypostatica unione, si Verbum divinum, quod possidet humanam naturam, nullum affert illi complementum substantiale, quo careat ex sese, nimirum perfectionem personalem?

Omitto alia, quæ ab auctoribus urgeri contra scoticam sententiam solent, et videri apud illos possunt. Hoc mihi solum sufficit, ut illam probabilius deserendam esse arbitrer.

294. PROPOSITIO 3.^a Ratio personæ in creatis aliquid positivum naturæ superaddit realiter ab ea distinctum.

Ratio est, quia quod de personalitate humana sentiendum est, idem etiam de cujusvis alterius naturæ subsistentia tenere debemus. Atqui humana personalitas aliquid positivum addit supra naturam realiter ab illa distinctum. Ergo...

Major facile conceditur ab omnibus. Nam præter hominem considerari possunt vel naturæ angelicæ, vel aliæ corpore ignobiliore. Et sicut Fide tenemus Verbum assumptisse humanam naturam, ita communius et probabilius est etiam angelicam assumere potuisse, ut docet S. Thomas et

Ratio personæ
addit aliquid
positivum
re distinctum
supra naturam

alii (1). Ergo iisdem argumentis, quibus inducti fuimus hactenus ad distinguendam personalitatem a natura hominis, similiter probaretur idem de angelis. Si autem in angelo et homine ratio personæ re distinguitur a natura, a fortiori idem dicendum videtur de creaturis inanimis et irrationalibus, quidquid sit de illa questione, utrum illæ quoque assumi a Verbo divino poterint (2). Adde, quod dici etiam potest de facto Verbum assumpsisse naturam irrationalem in triduo mortis, nempe corpus et sanguinem Christi Domini, nam cum illis mansit unitum Verbum, sicut etiam cum anima separata, toto illo tempore (3).

Minor vero hujus probationis non est nisi corollarium præcedentium propositionum, nec eget proinde nova probatione.

Et confirmari potest, ex eo quod, hac supposita veritate, recte explicantur ea, quæ Fides docet circa mysterium SSmæ. Incarnationis: explicatur nempe, quomodo Verbum substantialiter unitum sit naturæ humanæ, et quomodo naturam cum omnibus suis proprietatibus assumpsit, non vero personam; et consequenter, quomodo simul cum inconcussa naturarum, divinæ atque humanæ, distinctione, adsit unum per se suppositum, unica persona Verbi in utraque natura subsistens indivisibiliter, utramque terminans et proprias utriusque eliciens operationes.

Sed jam videndum est, quid sit positivum illud, quod personalitas addit naturæ. Et in primis suppono illud non esse accidens, quia personalitas pertinet intrinsece ad hominis complementum, nam sine illa non est homo, sed humanitas. Ergo nequit esse accidens; secus enim homo non esset ens per se, sed per accidens. Præterea si personalitas esset accidens, Verbum divinum unitum fuisset ad supplendum accidens humanitatis; ac proinde ex tali unione resultaret

(1) Apud Suarez, de Incarnat., disp. 14, sect. 2; et disp. 34 Metaph., sect. 3, n. 7, seqq.

(2) Qua de re vide, si lubet, Suarez, de Incarnat., loc. cit., et alios Theologos. Vide etiam Suar., disp. 34 Metaph., sect. 3, n. 12.

(3) Vide Lugo, de Incarnat., loc. cit. Utrum vero de absoluta potentia repugnet natura creata identificata suæ subsistentiæ, controversatur: affirmat Suarez cum aliis, alii negant cum Valentia. Sed si daretur hujusmodi nature, non posset assumi a divina persona.

Quid sit illud positivum: non accidens.

unum per accidens, quia jam supponeretur humanitas omnino completa in suo esse substantiali. Accedit quod ex Concilio docemur, Verbum assumpsisse naturam humanam cum omnibus suis proprietatibus connaturalibus, non tamen personalitatem. Ergo hoc non potest esse accidens naturæ humanæ connaturale (1).

Deinde suppono etiam personalitatem non consistere in proprietatibus individualibus; primo quia Verbum non assumpsit naturam in communi, sed singularem et individuum. Ergo personalitas nequit consistere in individuatione neque in proprietatibus individualibus. Præterea ostendimus in superioribus individuationem non re distingui a natura; a qua proinde separari non potest. Ergo neque possunt separari ab illa proprietates spectantes ad naturam individuum, prout individua est (2).

Tertio dicendum est subsistentiam non esse existentiam substantialem, quia existentia etiam in rebus creatis re non distinguitur ab actuali essentia, ut fuse probatum manet: at e converso probatum est personalitatem vel subsistentiam re distingui a natura seu essentia rei. Nihilominus si existentia re differret ab essentia in creatis, forte omnium facillimus et clarissimus modus distinguendi naturam a supposito foret reponere subsistentiam in existentia substantiali (3). Sit ergo

296. PROPOSITIO 4.^a Ratio suppositi non consistit in realitate absoluta, sed in modo substantiali naturam terminante et complete in ratione subsistentis et alteri incommunicabilis (4).

Et ratio est, quia si sufficit modus substantialis ad rationem personæ intelligendam, non sunt fingendæ entitates absolutæ. Atqui ratio personæ sufficienter explicatur per modum substantialem, nec amplius requiritur ad ea omnia, quæ ex doctrina

(1) Vide Suarez, disp. Metaph. 34, sect. 3, n. 6; Lugo, de Incarnat., disp. 12, sect. 3, n. 22.

(2) Vide Suarez, loc. nup. cit., n. 2 seqq.; Lugo ibid., n. 23.

(3) Vide Suarez, loc. cit., sect. 4, n. 3 seqq.; et Blas. a Concep., Metaph., dist. 8, quest. 3.

(4) Ita Suarez, loc. cit., sect. 4, n. 24 seqq.; Lossada, loc. cit., n. 39; Vazquez, Conimbric., Valentia, Theophil. Raynaud., alique superius citati.

sed modus
quidem
substantialis.

Fidei hac in parte inferuntur. Nam solo admissio modo substantiali, intelligitur, quomodo humanitas Christi, quamvis sit completissima in esse naturæ specificæ ac primi principii suarum operationum, non tamen sit persona, quia nempe caret illo modo; similiter intelligitur, quomodo unio hypostatica sit substantialis, ex eaque resultet unum per se, quia humanitas illa, quamvis completa in esse naturæ, non tamen habet ultimum complementum in genere substantiæ, cum non in se subsistat. Intelligitur præterea quomodo Verbum assumpserit naturam et omnia, quæ ad illam pertinent, nimirum in esse naturæ, at nihilominus non assumpserit personam. Intelligitur denique, quomodo persona sit incomunicabilis, quia nempe modus subsistentiæ terminat naturam, ne alteri, stante illo modo, communicari possit: sicut res habens modum hujus ubicationis vel figuræ, nequit alibi esse vel alia figura terminari. Ergo ratio personæ non est in absoluta entitate reponenda. Adde quod si personalitas foret entitas absoluta, non apparet, cur non foret vera forma substantialis, et consequenter essent duæ formæ substantiales in corporibus, ipsique spiritus puri forma substantiali informarentur: quod est falsum, et contra communem sententiam omnium. Denique si subsistentia foret entitas absoluta, esset vera natura, siquidem actus absolutus substantialis, qui non sit primum principium operationum, atque adeo natura, communiter censeretur repugnare.

Realis definitio
suppositi.

Quæ cum ita sint subsistentia vel ratio suppositi definiri potest: *ultimus naturæ terminus in ordine substantiali*, sive in ratione existentis per se; qui terminus, cum sit modus substantialis, physice unitus naturæ, constituit concretum incommunicabile alteri habenti similem terminum. Si vero quæras, ad quod prædicamentum pertineat modus iste substantialis, respondebo reductive pertinere ad prædicamentum substantiæ, estque vera substantia, si hæc vox sumatur in sensu transcendentali, quatenus substantia importat quidquid accidens non est, sicut nos eandem sumpsimus, cum substantiæ notionem declararem.

SOLVUNTUR DIFFICULTATES.

297. **Objic. 1.º** Si subsistentia foret positiva entitas, vel esset de essentia hominis vel non. Si primum dicas, Verbum

non assumpsit totam essentiam vel naturam humanam. Sin alterum, poterit homo esse sine subsistentia.

Resp. conc. disjunct., et dist. primum membr. Majoris. Esset de essentia hominis prout subsistens est, *conc.*; prout homo est, *neg. Et contra dist.* Minor. Homo enim reduplicative prout homo, reduplicat supra humanitatem. quæ est natura hominis; sicut prout subsistens, reduplicat supra personalitatem vel subsistentiam; nam suppositum seu complexum ex humanitate et subsistentia, ab humanitate habet esse hominem, a subsistentia vero esse suppositum vel personam.

Alterum autem, quod colligit objectio, negatur; sicut enim ex eo quod figura non est essentia quantitatis, non sequitur quantitatem esse posse sine ulla figura, vel sicut ex eo quod ubicatio non sit de essentia rei, non sequitur rem posse existere, quin sit ullibi, ita ex eo quod personalitas non sit de essentia hominis, prout homo est, non sequitur posse esse hominem sine ulla personalitate, vel sua propria vel aliena, quia subsistentia est terminus naturæ et ultimum complementum in ratione subsistendi. Repugnat autem natura quæ nec in se nec in alio subsistat, nec sit sui, nec alterius (1).

Instabis. Ponamus humanitatem dimitti a Verbo, quod certe absolute loquendo intrinsece non repugnat. Tunc ergo humanitas illa remaneret sine ulla personalitate.

Resp. neg. conseq. Cum enim subsistentia naturaliter dimanet a natura, et in Christo dimanatio hujusmodi per unionem humanitatis cum Verbo impediatur; statim ac impedimentum hujusmodi, sublata unione, cessaret, illico modus substantiæ connaturalis dimaneret in natura separata.

Objic. 2.º Si personalitas consisteret in positivo, α) esset simul substantialis et accidentalis perfectio. Substantialis quidem ex suppositione; accidentalis vero, quia superveniret substantiæ completæ; nec esset actus primus, sed secundus: β) natura non esset tota essentia vel substantia suppositi, quod est absurdum.

(1) Vide Suarez, disp. 34, sect. 6, n. 27; Lossada loc., cit., n. 42.

Ad quod
prædicamentum
spectet modus
personalitatis.

Resp. ad α) *neg.* assert. Ad probat. *dist.* secundum membrum; superveniret substantiæ completæ in *esse* naturæ, *conc.*; in *esse* substantiæ, *neg.* Quare non potest personalitas esse accidens, quia non supponit ens in actu penitus completum in suo genere, nam ultimum complementum in linea substantiali est subsistentia. Cæterum personalitas dici non potest simpliciter actus, sive primus sive secundus, sicut nec forma; quia est pura modificatio naturæ, nomen autem actus et formæ non tribuitur puris modis; sicut nec nomen causæ vel effectus tribuitur puræ actioni, quia non est entitas absoluta, sed modus dumtaxat.

Resp. ad β) *dist.* assert. Si nomine essentiæ et substantiæ veniat integrum constitutum intrinsicum suppositi, *conc.*; si nomine essentiæ vel naturæ intelligatur tota realitas specifica suppositi, quæ est radicale principium operativum, exprimi solet per definitionem rei essentialem, *neg.*

Objic. 3.º Si personalitas consisteret in perfectione positiva, foret a Verbo assumptibilis, cum possit Deus de qualibet re facere, quod libuerit. At si potuit assumi a Verbo, potuere in Christo esse duæ personæ, contra Conciliorum ac Patrum doctrinam.

Resp. *neg.* Major., et probation. *disting.*; potest Deus facere de quavis re quicquid libuerit, si non repugnet essentiali conceptu ejusdem rei, *trans.*, si repugnet, *neg.* Nam ex eisdem fontibus, unde colligimus creatam subsistentiam aliquid positivum addere naturæ, habemus etiam eam non potuisse a Verbo assumi, manente unione hypostatica, quæ substantialis est; alioqui Patres et Concilia, ex eo quod Verbum hypostaticè unitum est cum humanitate, non recte intulissent non esse in Christo humanam personam. Ratio vero est, quia personalitas in suo essentiali conceptu importat incommunicabilitatem alieno supposito. Quare nequit a Deo assumi, quia Deus nequit elevare rem creatam ad id, quod ejusdem essentiæ repugnat; sicut nequit v. g. elevare leonem ad rationalitatem (1).

Objic. 4.º Modus nequit suppleri per realitatem, ut manifestum est v. g. in figura et situ, quæ modi sunt; nec

(1) Cfr. Lossada, *Metaph.*, disp. 3, cap. 2, n. 34 seqq. et n. 43.

concipi potest, quomodo suppleri per absolutam realitatem queat. Atqui creata personalitas suppletur per divinam, quæ modus non est, sed realitas, eaque infinita. Ergo neque personalitas creata modus est. Accedit, quod indignum ac valde indecens videatur, ut Verbum divinum suppleat modum substantialem.

Resp. *dist.* Major.; si realitas illa non contineat rationem ac perfectionem modi, quem debet supplere *conc.*; si contineat, *neg.*

Contradist. Minor: divina personalitas modus non est, nec continet eminentius perfectionem modi illius creati, *neg.*; modus quidem non est, sed continet eminentius modi perfectionem, *conc.* Et *neg.* conseq. Licet ergo divina personalitas modus non sit, est tamen substantia, eaque perfectissima, continens eminentiori modo perfectionem creaturarum omnium subsistentiarum.

Illud autem quod adjugebatur, *distinguo*; indignum videtur Deo, ut suppleat defectum modi, si suppleret cum imperfectione propria modi, dependendo nempe a natura tamquam a materia, *conc.*; absque ulla imperfectione ac dependentia, *neg.*

Objic. 5.º Suppositum in composito metaphysico habet rationem materiæ, quia recipit naturam, quæ proinde vocatur forma suppositi. Sed nullus modus est receptivus modificati. Ergo substantia non est modus.

Resp. Suppositum in composito metaphysico dicitur habere rationem materiæ, non quod vere recipiat naturam, sed quod concipiatur, quasi eam reciperet, et quasi esset basis totius esse substantialis (1). Cæterum si quidpiam valeat contra nos objectio, multo magis valeret contra alias opiniones, ut per se patet.

Objic. 6.º Suppositi vel personæ ratio tandem in eo consistit, quod ens sit per se et in se. Atqui id habet ex sese omnis natura substantialis. Ergo frustra obtruditur aliquid naturæ superaditum ad rationem suppositi constituendam.

(1) Vide Rhodes, *Philos. perip.*, lib. 4, disp. 4, quest. 2, sect. 2, fin. Objic. 3.º Vide etiam Soarez lusitan. *Metaph.*, disp. 2, sect. 2, paragr. 4 et 5.